

Kommunstyrelsen

Remiss – En långsiktig hållbar migrationspolitik, SOU 2020:54

Yttrande till Justitiedepartementet

Förslag till beslut

Arbets- och företagsnämnden lämnar synpunkter över remissen *En långsiktig hållbar migrationspolitik* till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Betänkandet *En långsiktig hållbar migrationspolitik* behandlar regleringen av uppehållstillstånd för asylsökande och anhöriga. Migrationskommittén lämnar bland annat förslag på längden på uppehållstillstånd och kraven för att beviljas permanent uppehållstillstånd. Dessutom föreslår kommittén att införa krav på språkkunskaper och kunskaper i samhällsorientering för att permanent uppehållstillstånd ska beviljas.

Arbets- och företagsnämnden är positiv till krav på språkkunskaper och kunskaper i samhällsorientering för att beviljas permanent uppehållstillstånd men anser inte att det är kommunens uppgift att göra en bedömning av dessa kunskaper.

När anhöriga beviljas uppehållstillstånd kortare än 13 månader behöver regeringen säkerställa att dessa individer har möjligheter till folkbokföring, förmåner från socialförsäkring, studiestöd och andra välfärdsförmåner. Annars kommer dessa individer inte att kunna påbörja sin etablering och kommunernas kostnader att öka både på kort och lång sikt.

Arbets- och företagsnämnden anser att det är nödvändigt att göra en djupare barnkonsekvensanalys av migrationskommitténs förslag i enlighet med barnkonventionen.

Ärendet

Nacka kommun har valt att svara på betänkandet *En långsiktig hållbar migrationspolitik SOU 2020:54*. Betänkandet behandlar bland annat längden på uppehållstillstånd för asylsökande och anhöriga till flyktingar och kraven för att beviljas permanent uppehållstillstånd.

Beredningen av ärendet

Arbets- och företagsnämnden bereder betänkandet och lämnar synpunkter. Ärendet behandlas därefter i kommunstyrelsen som antar ett yttrande där kommunens synpunkter lämnas. Nedan redovisas de synpunkter som arbets- och företagsnämnden har på betänkandets förslag.

Synpunkter på betänkandet

Arbets- och företagsnämnden har följande synpunkter på utredningens förslag:

7.4.1 Krav för permanenta uppehållstillstånd

Kommittén föreslår att krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap ska uppfyllas för att permanent uppehållstillstånd ska kunna beviljas. Hur dessa krav ska utformas och hur uppfyllandet av kunskapskraven ska kontrolleras lämnar utredningen inga konkreta förslag kring. Man konstaterar dock att särskilda språkprov kräver mycket resurser och att ett mindre resurskrävande alternativ skulle vara att använda sig av de befintliga språkkurser som finns inom ramen för sfi och koppla språkravet till att en person ska ha fått godkänt betyg på en viss kurs.

Arbets- och företagsnämnden är positiv till krav på språkkunskaper och kunskaper i samhällsorientering för att beviljas permanent uppehållstillstånd men anser inte att det är kommunens uppgift att göra en bedömning av dessa kunskaper. Den kommunala vuxenutbildningens uppdrag är att ge utbildning till de elever som studerar i kommunen, inte att ta ställning till elevernas rätt till uppehållstillstånd i landet. Den enskilda läraren i klassrummet ska inte behöva ta ställning till något annat än de kunskapskrav som är aktuella för respektive kurs – inte effekten av om en elev når eller inte når kunskapskraven i kursen, till exempel beslut om att bevilja eller avslå ansökan om permanent uppehållstillstånd.

Om nationella prov i sfi kan påverka beslut om permanent uppehållstillstånd bör dessa inte genomföras eller rättas inom ramen för den kommunala vuxenutbildningen utan på central nivå. På samma sätt ska intyg från samhällsorientering som ligger till grund för beslut om permanent uppehållstillstånd inte utfärdas av kommunen utan på central nivå.

8.3.2 Tillståndstidens längd vid anknytning

Förslaget innebär att uppehållstillstånd som beviljas på grund av anknytning till en utlänning som beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd ska gälla för samma tid som uppehållstillståndet för anknytningspersonen. Detta innebär att vissa kommer att beviljas uppehållstillstånd för en period som understiger 13 månader.

Arbets- och företagsnämnden ställer sig positiv till förslaget men vill understryka vikten av att regeringen vidtar nödvändiga åtgärder för att säkerställa att anhöriga som får uppehållstillstånd har samma möjligheter till folkbokföring, förmåner från socialförsäkring, studiestöd och andra välfärdsförmåner som individer som får 13 månaders uppehållstillstånd. Annars kommer dessa individer inte kunna påbörja sin etablering, vilket

bland annat skulle betyda ökade kostnader för ekonomiskt bistånd hos kommunerna och minskade intäkter i form av skatt på arbete för individer som etablerar sig på arbetsmarknaden.

Regeringen bör även säkerställa att handläggningstiderna vid statliga myndigheter är korta för att de individer det berör så snabbt som möjligt kan börja studera, arbeta eller delta i etableringsinsatser. Långa handläggningstider vid statliga myndigheter får stora konsekvenser för socialtjänsten som betalar ut ekonomiskt bistånd under perioder som individen egentligen ska uppbära statliga förmåner.

15.7.5 Konsekvenser för barn

Hittills har det inte genomförts någon utvärdering av den tillfälliga utlänningslagen utifrån ett barnrättsperspektiv, vilket gör att det inte finns information om hur bland annat tillfälliga uppehållstillstånd påverkar barns rättigheter. Arbets- och företagsnämnden noterar att det också saknas en djupare analys av hur barnrättsperspektivet kan säkerställas om migrationskommitténs förslag genomförs. I enlighet med barnkonventionen bör en utvärdering av den tillfälliga lagen utifrån ett barnrättsperspektiv och en djupare barnkonsekvensanalys av kommitténs förslag genomföras innan en proposition om en ny utlänningslag läggs fram.

Ekonomiska konsekvenser

Migrationskommittén bedömer att förslagen innebär minskade kostnader för kommunerna på grund av minskat antal nyanlända. Om språkkunskaper och kunskaper i samhällsorientering införs som krav för att bevilja permanent uppehållstillstånd kan fler individer antas komma att läsa sfi och samhällsorientering. Om kommunen ska ansvara för att genomföra prov som ligger till grund för uppehållstillstånd kommer kostnaderna att öka ytterligare.

Konsekvenser för barn

Se kommentarer i stycket 15.7.5. Konsekvenser för barn

Bilagor

Betänkandet [*En långsiktigt hållbar migrationspolitik 2020:54*](#)

Pia Stark
Enhetschef
Etableringsenheten

Jenny Rivas
Verksamhetsutvecklare
Etableringsenheten